

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 20CoE/75/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8214203301
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 11. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Boroň
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8214203301.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v exekučnej veci oprávneného: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Pribinova 25, IČO: 35 807 598, proti povinnému: J. S., F. XX, XXX XX Q. R., o vymoženie 1 027,01 eur s prísl., o odvolaní oprávneného proti uzneseniu Okresného súdu Bardejov č. k. 4Er 253/2014 - 53 zo dňa 27.5.2015 jednohlasne takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e sa uznesenie.

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Bardejov (ďalej len „súd prvého stupňa“) napadnutým uznesením námietkam povinného vyhovel z dôvodu neplatného dojednania rozhodcovskej zmluvy posudzujúc predmetný zmluvný vzťah ako spotrebiteľský. Poukázal tiež na to, že súdny exekútor poverený vykonávaním exekúcie bol zamestnancom účastníka exekučného konania, preto sú dané pochybnosti o jeho nestrannosti a nezaujatosti.

Oprávnený v odvolaní navrhol uznesenie zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie namietajúc postavenie povinného ako spotrebiteľa. Rozhodcovská zmluva bola individuálne dojednaná.

Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) preskúmal vec bez nariadenia pojednávania v zmysle ust. § 214 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) a dospel k záveru, že uznesenie je správne.

Odvolateľ namieta, že povinný nemá postavenie spotrebiteľa. V tomto smere odvolací súd pripomína záver Krajského súdu v Trnave vo veci 10CoE 5/2010, s ktorým sa v plnom rozsahu stotožňuje a nevidí dôvod na odklon cit.: „Veriteľa úveru nemôže zbaviť povinnosti urobiť zadosť aj ustanoveniam zákona o spotrebiteľskom úvere to, že v zmluve o úvere neuvedie účel, za ktorým sa úver poskytuje a že dôkazné bremeno na preukázanie toho, že úver bol poskytnutý na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania úverového dlžníka ťaží toho, kto tvrdí takúto výnimku (majúcu za následok potrebu kvalifikácie úveru za tzv. iný a teda nespotebiteľský úver majúci sa takto riadiť výlučne úpravou v zmluve a Obchodnom zákonníku), teda veriteľa. Zaiste potom niet rozumného dôvodu, pre ktorý by sa takéto závery nemali primerane uplatniť aj u zmlúv nespadaajúcich pod úpravu spotrebiteľských úverov, avšak definovateľných ako spotrebiteľské a potreby rešpektovania takýmito zmluvami noriem tzv. spotrebiteľského práva v širšom slova zmysle. Pretože však takéto právo (najmä úprava spotrebiteľských zmlúv v O. z.) pracuje s čiastočne odlišnou terminológiou, skoršie závery je zrejme žiaduce doplniť (a to i s prihliadnutím k možnému výskytu zastierania skutočného účelu uzavretia zmlúv, ich subjektov či pohnútok takých subjektov inými nasvedčujúcimi nespotebiteľskému charakteru vzťahu) tak, že i v prípade pochybností o tom, či ide o spotrebiteľskú zmluvu (vzťah) má dôkazné bremeno na preukázanie nespotebiteľského charakteru zmluvy dodávateľ (veriteľ) a že existujúce pochybnosti treba odstrániť spôsobom známym pre dôkazné konanie, čo znamená, že aj nespotebiteľský charakter zmluvy musí byť preukázaný bezpečne - spôsobom nevzbudzujúcim odôvodnené pochybnosti. Ak potom z už uvedeného

vyššie vyplýva, že výkon povolania (ako účel uzavretia zmluvy či jej plnenia) je z hľadiska stotožnenia konania odberateľa s predmetom jeho obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti najproblematickejší, totožnosť však reálne prichádza do úvahy len v prípade tzv. podnikateľských povolaní, namiesto je i ďalší záver a to ten, že bezpečným preukázáním nemôže byť (nie je) len všeobecný údaj o uzavretí zmluvy (poskytnutí úveru) na výkon povolania, ktorý neposkytuje odpoveď na otázku, aké je povolanie odberateľa a aký konkrétny súvis s takýmto povolaním či predmetom činnosti odberateľa vôbec uzavretie príslušnej zmluvy má.

Takto formulovanú povinnosť si však oprávnená v prejednávanej veci nespĺnila (ani splniť nemohla), keď riadiaca sa odlišným názorom mala podľa všetkého za to, že si všetky povinnosti majúce sa ňou splniť splnila. Takto ale uplatnením záverov zhora bolo treba mať i za to, že vymedzenie účelu poskytnutia úveru v konkrétnej veci „na výkon povolania“ v spojení s nedostatkom akejkoľvek ďalšej aktivity oprávnenej (v smere preukazovania nespotrebitel'ského charakteru zmluvy) malo na možnosť prijatia jej interpretácie (odvolateľky) rovnaký vplyv, ako keby v zmluve nebol jej účel vymedzený vôbec.“

Odvolací súd ďalej pripomína, že princíp nestrannosti súdu, a teda aj exekučného súdu vrátane všetkých jeho zložiek je nepochybne súčasťou základného práva na súdnu ochranu. Na naplnenie nestrannosti musí súd vždy za každých okolností dbať, a to nielen v rovine subjektívneho presvedčenia sudcu o jeho nestrannosti, ale aj v rovine objektívneho hľadiska, či nemôžu nezávisle na vnútornom presvedčení sudcu vzniknúť pochybnosti o nedostatku nestrannosti súdu (tzv. teória zdania (porov. rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva Delcourt proti Belgicku, Piersack proti Belgicku, Ferrantelli and Santangelo proti Taliansku, Kyprianou proti Cypru)

Exekútor je verejným činiteľom a v rámci núteného výkonu rozhodnutia plní úlohy štátu (§ 2 zákona č. 233/1995 Z.z. Exekučného poriadku (ďalej len „EP“). Nemali by byť žiadne pochybnosti o tom, že požiadavka nestrannosti aj v rovine objektívneho vnímania je rovnako kladená aj na exekútora ako zložku súdneho konania a nič na veci nemení, že ide „len“ o vykonávacie konanie (porov. III. ÚS 185/2012).

Principiálna povaha nestrannosti ako predpokladu a zmyslu výkonu súdnictva je dôležitá do takej miery, že musí byť garantovaná z úradnej moci súdu. Či už právna úprava vylúčenia sudcu v Občianskom súdnom poriadku alebo právna úprava vylúčenia exekútora v Exekučnom poriadku predpokladajú vylúčenie z podnetu účastníka a zákon pritom na úspešné uplatnenie námietky upravuje podmienky, napr. náležitosti, lehotu (§ 14 - 17 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) alebo § 30 EP).

To však neznamená, že ak nie je podaná námietka účastníka alebo oznámenie samotného exekútora, že súd nemá garantovať nestrannosť súdneho konania ex offo. V tomto smere sa odvolací súd pridrižiava uznesenia spoločného občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia Krajského súdu v Prešove z 24.10.2011, podľa ktorého „Súd je povinný garantovať účastníkom nestranné súdne konanie vrátane exekučného konania, ktorého súčasťou sú aj úkony súdneho exekútora za účelom vykonávania exekúcie. Ak súd zistí, že so zreteľom na pomer exekútora k veci, ktorá je predmetom exekúcie, k účastníkom exekučného konania alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o jeho nezáujatosti, exekučný súd neudelí poverenie na vykonanie exekúcie podľa § 44 Exekučného poriadku, alebo zastaví exekúciu podľa § 57 ods. 1 písm. g) Exekučného poriadku, ak oprávnený nenavrhne zmenu exekútora, u ktorého sú splnené dôvody pre jeho vylúčenie.“

Dikcia zákona predpokladajúca námietku účastníka v zákonnej lehote 5 dní má len ten význam, aby účastník zbytočne neodkladal oznámenie skutočnosti spochybňujúcej exekútora. V súvislosti s nejednotnou aplikačnou praxou je teda odvolací súd bezvýhradne toho názoru, že nestrannosť súdneho konania sa musí garantovať aj bez námietky účastníka alebo oznámenia samotného exekútora. Inak by vznikali až absurdné situácie, že by sa v súdnom konaní toleroval nie nestranný exekútor vyčkávajúc na námietku od neinformovaného účastníka konania. Odvolacia námietka oprávneného o porušení zásady „rovnosti zbraní, kontradiktórnosti súdneho konania a rovnosti pred súdom“ preto neobstojí.

Odvolací súd nielen z predmetnej veci ale aj z veľkého počtu stereotypnej exekučnej agendy exekútora JUDr. Rudolfa Krutého pre oprávneného neeviduje taký postup exekútora, ktorým by bezodkladne oznámil súdu dôvody na zastavenie exekúcie prípadne čiastočné zastavenie exekúcie. K zastaveniu

exekúcie alebo čiastočnému zastaveniu exekúcie pritom došlo vo vysokom počte prípadov z rovnakých dôvodov, najmä pre neprijateľnú rozhodcovskú doložku, neprijateľnú sankciu 91,25% per annum, či pre neprijateľnú cenu úveru z dôvodov obsiahnutých v uznesení súdneho dvora C-76/10 POHOTOVOSŤ/Korčoková. Napriek tomu exekútor JUDr. Rudolf Krutý, PhD. dôvody neoznamuje, aj keď ako zložka súdneho konania má rovnako naplňovať ciele smernice Rady 93/13 EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej len „smernica“) vyjadrené v čl. 6 ods. 1 a čl. 7 ods. 1 s povinnosťou postarať sa o to, aby spotrebiteľia neboli viazaní neprijateľnými podmienkami a zabrániť ich súvislému uplatňovaniu.

Podľa čl. 6 ods. 1 cit. smernice členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok.

Podľa čl. 7 ods. 1 cit. smernice členské štáty zabezpečia, aby v záujme spotrebiteľov a subjektov hospodárskej súťaže existovali primerané a účinné prostriedky, ktoré by zabránili súvislému uplatňovaniu nekalých podmienok v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľmi zo strany predajcov alebo dodávateľov.

Vzhľadom na to, že vysoký počet uznesení súdov o zastavení, resp. čiastočnom zastavení exekúcií boli exekútorovi doručené a napriek tomu, že exekútor exekúcie s rovnakými vadami vykonáva, je dôvodné konštatovať, že sú dané najmenej pochybnosti o nedostatku nestrannosti exekútora. Pochybnosti sú umocnené aj plošnými návrhmi oprávneného na zmenu doterajších exekútorov za exekútora JUDr. Rudolfa Krutého, PhD. (napr. veci vedené na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 9Er 128/2003, 5Er 248/2007, 19Er 281/2003).

Ústavný súd Slovenskej republiky konštatoval porušenie základného práva na nestranný exekučný súd, ktorý negarantuje JUDr. Rudolf Krutý, PhD. so zreteľom na predchádzajúci zamestnanecký pomer JUDr. Rudolfa Krutého, PhD. v spoločnosti oprávneného POHOTOVOSŤ, s.r.o. (nález III. ÚS 322/2010). Exekútor nezmenil prístup. Nároky na nestrannosť exekútora ako zložky súdneho procesu judikoval Ústavný súd SR vo veci JUDr. Rudolfa Krutého, PhD. sp. zn. III. ÚS 185/2012; Súdny exekútor má pri výkone exekučnej činnosti postavenie verejného činiteľa. Tento svoj status získal podľa Exekučného poriadku, ktorého § 2 ods. 1 ustanovuje, že exekútor je štátom určenou a splnomocnenou osobou na vykonávanie núteného výkonu súdnych a iných rozhodnutí. Podľa ustanovenia § 5 Exekučného poriadku má exekútor pri výkone exekučnej činnosti ako výkonu verejnej moci postavenie verejného činiteľa. Z uvedeného vyplýva, že Exekučným poriadkom preniesol štát časť výkonu svojej moci - špecificky moci súdnej, ktorej súčasťou je aj konanie vykonávacie - na súdnych exekútorov. Nimi sú síce fyzické osoby, avšak táto skutočnosť má význam len právne technický, či organizačne inštitucionálny. Z hľadiska funkcionálneho vykonávajú tieto osoby štátnu moc, resp. moc súdnu. Preto ak exekútor vykonáva funkcie, ktoré by inak bol povinný vykonať štát, resp. súd, je pri výkone zverenej štátnej moci povinný rešpektovať a dbať na základné práva tých osôb, vo vzťahu ku ktorým prenesenú štátnu moc vykonáva; rovnako tak pre tieto osoby musí platiť rovnaký štandard ochrany ich základných práv ako v konaní pred súdmi.

Na vylúčenie postačujú pochybnosti exekútora k účastníkovi konania a tých je s poukazom na uvedené dôvody viac ako dosť.

Rozhodcovská zmluva uzavretá so spotrebiteľom, ak má byť právom akceptovaná ako prejav zmluvnej autonómie, musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o možnosti voľby medzi viacerými riešeniami a informácie o tom, čo tá ktorá voľba konkrétne znamená (porov. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci 6MCdo 9/2012). Oprávnený si v tomto smere dôkazné bremeno nesplnil. Súdna kontrola dopadá aj za stavu, že zmluvný vzťah hlavný a vedľajší bol vyjadrený v samostatných listinách. Niet dôvod vylúčiť súdnu kontrolu formulárovej zmluvy len preto, že je na samostatnej listine a nebola hodnoverne preukázaná vôľa spotrebiteľa individuálne vyjednať, aby prípadné spory riešil rozhodca. Inak by aj napríklad záložné zmluvy, ktoré sa nachádzajú na „sólo“ tlačivách boli vylúčené zo súdnej kontroly. Dodávateľ pred súdom prvého stupňa, či v odvolacom konaní nepreukázal, že by právomoc rozhodcovského súdu založil výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán.

Majúc na zreteli uvedené odvolací súd napadnuté uznesenie ako správne potvrdil (§ 219 ods. 1 O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.